

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003023

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гасем Аміна Мерзаківна

2. Amina Hasem

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 022

Назва наукової спеціальності: Дизайн

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Дизайн

Дата захисту: 08-09-2026

Спеціальність за освітою: Дизайн

Місце роботи здобувача: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15352

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 67.07.05, 18.32.03

Тема дисертації:

1. Метод деконструкції в дизайні одягу: витоки, концепти, засоби формоутворення
2. The Method of Deconstruction in Fashion Design: Origins, Concepts, and Means of Form Creation

Реферат/анотація:

1. Дослідження присвячене процесам становлення і розвитку методу деконструкції в дизайні одягу, його філософським витокам, концептуальним засадам та особливостям реалізації у світових дизайн-практиках. Проблему деконструкції розглянуто з точки зору взаємодії культурних, естетичних і проектних процесів, що впливають на трансформацію уявлень про форму, конструкцію та композицію костюма. Показано, що розвиток деконструкції пов'язаний із формуванням нового підходу до проектування одягу, заснованого на переосмисленні традиційних принципів художнього моделювання, тектонічної структури форми та взаємодії костюма з тілом людини. Доведено, що деконструкція стала важливим чинником розвитку сучасних формотворчих практик і сприяла появі нових дизайнерських стратегій у сфері концептуальної та експериментальної моди. Теоретичною основою дослідження слугували наукові праці з філософії, естетики, культурології, мистецтвознавства, теорії дизайну, історії костюма і моди, а також дослідження сучасних дизайн-практик. Фахові джерела, архівні матеріали, музейні колекції, матеріали модних показів і творчий доробок провідних дизайнерів сприяли формуванню візуально-аналітичної бази дослідження. В результаті

аналізу виявлено основні формотворчі засоби деконструкції, серед яких: асиметрія, фрагментація, інверсія конструктивних елементів, зміщення конструктивних ліній, багатошаровість, трансформація та навмисне порушення композиційної цілісності костюма. На межі XX – XXI століть метод деконструкції остаточно сформувався як один із провідних підходів у концептуальному дизайні одягу. Встановлено, що його розвиток обумовлений трансформацією художньо-естетичних уявлень про форму костюма, прагненням до руйнування традиційних конструктивних схем та пошуком нових пластичних рішень. Доведено, що деконструктивні підходи в дизайні одягу сприяли формуванню експериментальних моделей формоутворення, заснованих на динамічності форми, відкритості конструкції, трансформаційності та багатоваріантності композиційних рішень. Охарактеризовано провідні школи та напрямки, орієнтовані на застосування методу деконструкції в дизайні одягу, зокрема, японську, бельгійську, британську та американську. Виявлено, що застосування деконструктивних прийомів у творчості дизайнерів сприяло розвитку нової візуальної мови моди, в якій конструкція, матеріал і форма постають засобами художнього експерименту. Встановлено взаємозв'язок між деконструктивними принципами формоутворення та сучасними цифровими технологіями, зокрема 3D-моделюванням, AR, AI та інтерактивними практиками дизайну. Окрему увагу приділено взаємозв'язку між деконструктивними принципами формоутворення та сучасними цифровими технологіями, зокрема 3D-моделюванням, AR, AI та інтерактивними практиками дизайну. Виявлено, що сучасні дизайн-практики дедалі частіше орієнтовані на трансформаційне формоутворення, варіативність конструкції та інтеграцію інноваційних технологій у процес проектування костюма. Узагальнені результати дослідження свідчать, що метод деконструкції в дизайні одягу сформувався на перетині філософських, культурологічних, художньо-естетичних і проектних підходів. Деконструктивні засоби формоутворення підпорядковані концептам трансформації, динаміки, фрагментації та порушення традиційної цілісності костюма. Встановлено, що застосування асиметрії, багатошаровості, інверсії конструктивних елементів, зміщення конструктивних ліній та трансформаційних стратегій сприяє розширенню формотворчих можливостей сучасного дизайну одягу. Доведено, що сучасний етап розвитку деконструкції характеризується переходом до неоеконструкції, пов'язаної з інтеграцією цифрових технологій, інноваційних матеріалів та міждисциплінарних підходів до проектування. У комплексі зазначені процеси визначають перспективні напрямки розвитку сучасних дизайн-практик та концептуального формоутворення в дизайні одягу.

2. This study examines the processes of the emergence and development of the deconstruction method in fashion design, its philosophical origins, conceptual foundations and the specific ways in which it is applied in global design practices. The issue of deconstruction is examined from the perspective of the interplay between cultural, aesthetic and design processes that influence the transformation of notions of form, construction and composition in clothing. It is demonstrated that the development of deconstruction is linked to the formation of a new approach to clothing design, based on a reinterpretation of traditional principles of artistic modelling, the tectonic structure of form and the interaction of the garment with the human body. It is demonstrated that deconstruction has become a key factor in the development of contemporary form-creating practices and has contributed to the emergence of new design strategies in the field of conceptual and experimental fashion. The theoretical basis of the study was provided by academic works in philosophy, aesthetics, cultural studies, art history, design theory, the history of costume and fashion, as well as research into contemporary design practices. Specialist sources, archival materials, museum collections, fashion show materials and the creative output of leading designers contributed to the formation of the study's visual and analytical framework. The analysis revealed the main formal means of deconstruction, including: asymmetry, fragmentation, inversion of structural elements, displacement of structural lines, layering, transformation and the deliberate disruption of the compositional integrity of the costume. At the turn of the 20th and 21st centuries, the method of deconstruction finally established itself as one of the leading approaches in conceptual fashion design. It has been established that its development was driven by a transformation in artistic and aesthetic conceptions of garment form, a desire to break with traditional construction schemes, and a search for new plastic solutions. It has been demonstrated that deconstructive approaches in fashion design have contributed to the emergence of experimental models of form-creation, based

on the dynamism of form, openness of construction, transformability and the diversity of compositional solutions. The leading schools and movements focused on the application of the deconstruction method in fashion design are characterised, in particular the Japanese, Belgian, British and American schools. It has been found that the use of deconstructive techniques in designers' work has contributed to the development of a new visual language of fashion, in which construction, material and form serve as means of artistic experimentation. A connection has been established between deconstructive principles of form-making and modern digital technologies, in particular 3D modelling, AR, AI and interactive design practices. Particular attention has been paid to the interrelationship between deconstructive principles of form-making and contemporary digital technologies, in particular 3D modelling, AR, AI and interactive design practices. It has been found that contemporary design practices are increasingly focused on transformational form-making, structural variability and the integration of innovative technologies into the costume design process. The generalised results of the study indicate that the method of deconstruction in fashion design has emerged at the intersection of philosophical, cultural, artistic-aesthetic and design approaches. Deconstructive means of form-creation are subordinated to the concepts of transformation, dynamics, fragmentation and the disruption of the traditional integrity of the garment. It has been established that the use of asymmetry, layering, inversion of structural elements, displacement of structural lines and transformational strategies contributes to the expansion of the formative possibilities of contemporary fashion design. It has been demonstrated that the current stage in the development of deconstruction is characterised by a transition towards neo-deconstruction, linked to the integration of digital technologies, innovative materials and interdisciplinary approaches to design. Taken together, these processes determine the promising directions for the development of contemporary design practices and conceptual form-creation in fashion design.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Гасем А. Драпірування як метод формоутворення та творчий етап навчального процесу // Теорія і практика дизайну. 2023. №29-30. С. 155-163
- Гасем А. Раціональні та ірраціональні аспекти формоутворення на засадах деконструктивізму в індустрії моди // Art and design. 2024. № 2(26). С. 110-120
- Гасем А., Лагода О. Багатовимірний формотворчий контекст концептуального дизайну: метод інверсії // ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну. 2024. Т. 26 (1). С. 18-27.
- Гасем А. Екологічна концепція деконструктивізму в дизайні одягу // Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Т. 1, вип. 82. С. 133-139.
- Hasem A. Temporality and deconstruction as interrelated strategies in contemporary clothing design // Art and Design. 2025. № 8(3). С. 105-116
- Гасем А. Формотворчі принципи і методи макетування в дизайні одягу // ХУДПРОМ: Український журнал з мистецтва і дизайну. 2025. Т. 27(1). С. 90-101.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лагода Оксана Миколаївна

2. Oksana M. Lahoda

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1808-7119

Додаткова інформація: Scopus ID: 57205248387

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скляренко Наталія Владиславівна

2. Nataliia V. Skliarenko

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9188-1947

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Луцький національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05477296

Місцезнаходження: вул. Львівська, Луцьк, Луцький р-н., 43018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: 02vn54r74

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пашкевич Калина Лівіанівна

2. Kalyna L. Pashkevych

Кваліфікація: д.т.н., професор, 05.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6760-3728

Додаткова інформація:

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191851112>; <https://www.webofscience.com/wos/author/record/R-9310-2016>; <https://scholar.google.com.ua/citations?user=MW2VOlcAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет технологій та дизайну

Код за ЄДРПОУ: 02070890

Місцезнаходження: вул. Мала Шияновська, Київ, 01011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Bondarenko

Кваліфікація: к.арх., професор, 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Будяк Вікторія Валеріївна

2. Viktoriia Budiak

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Єрмакова Тетяна Сергіївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Єрмакова Тетяна Сергіївна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Штан Геннадій Валерійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна